

Anexă la Codul de Etică al Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Republica Moldova

Note și definiții pe secțiuni

Clauza 1: Mită, Plăți de Facilitare și Extorcare

1A Mită - Mita este definită ca achitarea unei plăți neoficiale și ilegale unui funcționar public pentru a obține un avantaj comercial. Aceasta include influențarea achizițiilor publice, obținerea unui tratament special în privința controalelor și inspecțiilor etc.

1B Plăți de Facilitare - Plățile de facilitare sunt definite ca plăți mici solicitate de funcționarii publici, pentru a accelera un proces de rutină. Plățile de facilitare sunt „miți mici” adesea prezentate ca „cadouri” sau „bani pentru ceai” (bacșiș). Întreprinderile ar trebui să spună în mod clar „nu” și să evite achitarea plăților de facilitare.

1C Extorcare - Extorcarea reprezintă amenințarea din partea funcționarilor publici a unei companii sau persoane, cu scopul de a obține plăți, cadouri sau servicii în natură. Deseori, extorcarea nu este ceva de la care antreprenorii pot pur și simplu refuza, deoarece se tem că amenințarea va fi îndeplinită sau că va exista o răsplată oficială sub o altă formă. Întreprinderile ar trebui să reziste extorcării, raportând la „linia verde”, poliție, mass-media sau apelând la ajutorul asociațiilor de afaceri. Răspunsul potrivit va fi diferit în fiecare circumstanță, iar opțiunile sunt expuse mai detaliat în „Ghidul Practic”.

Clauza 2: Impozite

2A Evitare vs Evaziune - Este responsabilitatea fiduciară a fiecărui antreprenor să „evite” impozitele inutile și să utilizeze orice mijloace legale, pentru a se asigura că întreprinderea își plătește cota echitabilă, dar nu mai mult decât atât. „Evaziunea fiscală” nu este despre optimizare, ci despre fraudă. Aceasta reprezintă o situație în care o companie nu plătește impozitele pe care le datorează, pentru a spori profiturile proprietarilor sau ale acționarilor - oficial sau neoficial.

2B „Zonele gri” - Cadrul de reglementare a Republicii Moldova cere companiilor să efectueze un anumit număr de operațiuni comerciale și tranzacții financiare „în afara cadrului juridic”. Aceste probleme există sub multe forme, dar au un factor comun legat de sistemul administrativ fiscal – simplu spus, este prea dificil sau chiar imposibil să plătești ceva legal. Indiferent dacă merge vorba de angajarea unui instalator sanitar, zugrav sau contractant independent, companiile mari și mici știu că pur și simplu nu există o modalitate practică de a angaja persoane, care desfășoară astfel de activități independente. Mai mult decât atât, companiile frecvent nu pot obține facturi fiscale, în special pentru sume mici sau în zonele rurale, pentru fiecare achiziție necesară. În ambele cazuri, companiile trebuie să achite în „numerar”, care nu este contabilizat.

Soluțiile alternative “gri” există sub multe forme, dar de obicei acestea semnifică eliminarea/retragerea legală a veniturilor impozitate din companie, pentru a achita ceva. De exemplu, o companie poate să vândă produse, să plătească TVA și impozitul pe venit, iar apoi să achite “locațiune” pentru o cameră de fotografiat, pentru a plăti fotografului pentru un eveniment. În multe cazuri, în special achizițiile de numerar mici fără facturi fiscale, înseamnă că compania plătește mai multe impozite (TVA, etc.), deoarece nu reușește să categorizeze plata ca pe o cheltuială.

2C „Zone gri” vs „Evaziune” - Nicio companie nu-și dorește să achite taxe suplimentare pentru serviciile, pe care legile depășite nu le-au anticipat. În același timp, este esențial să rezistăm tentațiilor de a comite evaziune fiscală, prin găsirea unor soluții inacceptabile (ilegale), cum ar fi nefiscalizarea plăților (evaziunea de la TVA), sau utilizarea unor metode similare evazive pentru a extrage numerar din companie.

Clauza 3: Competiție Neloială

3B „Plățile ilegale” - Plățile ilegale de numerar pentru relațiile de afaceri preferențiale există la toate nivelurile de economie - în companii mari sau mici. Companiile mari ar putea oferi partenerilor lor „reduceri” plătite sub forma unui procent lunar sau anual din achiziții în numerar neoficial. Acest lucru se face în schimbul unui contract restricționat”, care ține concurenții de o parte. Companiile mici pot proceda la fel, fie ca un acord direct cu o companie parteneră, fie acordând plăți ilegale angajaților unei companii partenere cu responsabilitate de cumpărare. Plățile neoficiale sub orice formă sunt ilegale și denaturează piața.

3C “Salarii în plicuri” - Salariile în plicuri sunt salarii neoficiale deseori plătite ca un adaos salariului oficial, cu scopul evaziunii de la impozite.

3E Atragerea atenției spre un comportament negativ - Fie merge vorba de plăți ilegale, fie de aranjamente de monopol, nimic nu se va schimba spre bine, dacă nu abordăm și nu confruntăm aceste probleme. Puține companii mici și mijlocii au abilitatea de a face acest lucru direct, însă toate companiile, atunci când se confruntă cu competiția neloială, ar trebui să se facă auzite prin asociații de business sau alte căi pentru a contribui la o schimbare pozitivă.

3F Proprietate Intelectuală - Furtul de proprietate intelectuală deseori semnifică angajarea lucrătorilor de la concurenți, cu scopul de a obține acces la informație din interiorul întreprinderilor. Companiile etice ar trebui să implementeze politici, care asigură faptul că nici conducerea, nici angajații nu vor întreprinde astfel de acțiuni/nu vor demonstra un astfel de comportament.

Clauza 4: Conflict de Interese

În politica și economia Republicii Moldova, "cumătrismul" este o problemă de lungă durată. Companiile etice ar trebui să fie prudente în fața conflictelor de interese reale sau percepute și să le declare în mod corespunzător oricând cere legea, sau să evite percepția comiterii unei infracțiuni sau a riscului reputațional. Va depinde de circumstanțe cui îi este declarat conflictul de interese. Este recomandat să se înțeleagă bine termenii ofertei companiei, pentru a ști ce și cui trebuie de declarat.

Clauza 5: Selectarea Partenerilor cu Integritate

Se va discuta despre intermediari și rolul distorsionat pe care îl joacă în reformă. Se va discuta despre intermediari legali sau mini monopolurile înființate de funcționarii publici.

5A "Intermediarii" - Intermediarul este un individ pe care o întreprindere îl angajează, pentru a asista cu o problemă de reglementare, care promite să soluționeze o problemă prin intermediul conexiunilor și relațiilor interne. Titlul de "intermediar" presupune relații cu caracter impropriu cu o persoană, sau prin cumătrism sau prin achitarea unei mite, cu scopul de a completa un proces. Aceasta diferă de angajarea unui consultant cu experiență, care să ofere suport companiei în navigarea unui nou proces. Diferența dintre intermediar și consultant este adesea ascunsă în mod intenționat de persoana care îndeplinește acest rol, de aceea întreprinderile ar trebui să opereze cât mai rațional, pentru a evalua dacă individul sau compania operează în mod etic.

5B Parteneri Etici - Calitatea, beneficiile reciproce, relațiile B2B dintre companiile mici sunt deseori cheia către succes și dezvoltare. Companiile trebuie să prioritizeze partenerii, care împărtășesc valorile lor în procesul de afaceri. Valorile comune stabilesc mai multă încredere și relații de afaceri mai bune de lungă durată, ceea ce creează beneficii pentru toate părțile din punct de vedere moral și financiar.

Clauza 6: Stat de drept

6A „Lacune” - Când întreprinderile întâmpină „lacune” în legislație, cum ar fi incapacitatea de a plăti în mod legal unui contractant independent, acestea ar trebui să respecte “statul de drept”, încercând să plătească taxe și să se conforme pe cât este de posibil cu toate reglementările relevante. Cu toate acestea, „zonele gri”, care există cu scopul de a găsi soluții alternative pentru unele lacune legislative, nu semnifică faptul că întreprinderile au frâu liber de a lua alte căi mai rapide.

6B Inovație - Lipsa unui cadru de reglementare nu poate pune capăt inovației. Dacă antreprenorii ar aștepta de fiecare dată ca statul să „aprobe” un produs nou, pur și simplu nu ar exista vreodată produse inovative. Companiile ar trebui să caute soluții legale și etice, implicându-se prin intermediul asociațiilor de afaceri, dar și făcându-se auzite individual, pentru a da imbold conducerii statului să adopte idei inovatoare și să susțină noua economie.

Clauza 7: Cetățenie Comunitară

Companiile care depun efort pentru a desfășura o activitate etică, trebuie să recunoască că nu este vorba doar de „a nu dăuna”, ci și de a îmbunătăți. Percepția negativă față de oamenii de afaceri încă persistă în Moldova, fie din trecutul sovietic, fie din percepția anilor 1990 că „afacerile” și „banditismul” sunt sinonime. Aceasta înseamnă că, în comparație cu alte țări, antreprenorii sunt mai predispuși să rămână în umbră în comunitățile lor și să evite ocuparea unor poziții de conducere comunitară. Companiile etice ar trebui să conteste stereotipurile negative și să devină lideri în comunitățile lor. În “Ghidul Practic” sunt expuse idei despre felul în care întreprinderile pot fi membri utili ai comunității. Totodată, este esențial să înțelegem că aceste idei nu se referă la modul în care o companie poate cheltui bani sau face donații, ci la modul în care afacerile pot să conștientizeze responsabilitatea de a face bine pentru societate și pot înțelege beneficiile financiare, precum și cele etice de a deveni un membru mai bun al comunității lor.

Această activitate este realizată cu suportul
Center for International Private Enterprise

